

London			
TÉT szakdiplomata éves beszámoló jelentés			
2021 év. június –2022 év. június			
Készítette: (TÉT szakdiplomata)	Takács-Carvalho Gábor		
Beszámoló véglegesítésének időpontja (év, hó, nap):	2022	június	14.
1. Vezetői összefoglaló			
<p>A brit akadémiai és felsőoktatási szektort a jelentési időszakban meghatározó fő kérdések: 1) a brexit, a covid és orosz-ukrán háború által okozott recessziós helyzet hatása – kiemelten költségvetési háttér, 2) KFI irányokat meghatározó stratégiák és politikai irányok hatása – kiemelten innovációs stratégia, regionális fejlesztési stratégia (leveling up), KFI-t meghatározó egyéb fő irányok (karbonsemlegességi fókusz, energia-válság kezelése), nemzetközi KFI és oktatási stratégia; 3) a brexit miatti viszonyrendszer átalakulása és jövője (EU-s programok, nem EU kapcsolatrendszer fejlesztés), ennek következtében a finanszírozási háttér és esetleg kialakuló új struktúrák.</p> <p>A KFI rendszert és az új KFI költségvetést a) szélesebb gazdasági-társadalmi kontextusban a globális covid-válságból való kilábalás, b) a továbbra is kiemelten kezelt karbonsemlegességi célok, és a zöld ipari forradalom elérése, c) a megtartott 2,4 %-os GDP arányos KFI ráfordítás határozza meg.</p> <p>Makro szinten egyértelmű, hogy a válságból való kilábalásban a KFI központi szerepet kap. KFI-ért felelős tárca (BEIS) 2022. májusban jóváhagyta a három évre (2022/23-2024/25) szóló állami KFI költségvetést. Ez, a válságok miatti költségvetési nyomás ellenére, jelentős tartalmaz. A 40 milliárd fontos teljes állami KFI forrásokon belül 25 milliárd fonttal fog az UK Research and Innovation (UKRI) gazdálkodni.</p> <p>A brexitet szabályozó, UK-EU kereskedelmi megállapodás alapján a UK elvileg részt fog venni az uniós kutatási programokban, viszont kimarad az Erasmusból+-ból. Az EU-UK politikai feszültségek miatt azonban nő az esélye annak, hogy a UK mégis kimarad a programokból. Amiről a UK 2022. nyarán meghozza a döntést. A KFI és felsőoktatási politikáért felelős üzletfejlesztési tárca (BEIS) 2022. májusban elkészített egy „B-Terv” keretrendszerét arra az esetre, ha az uniós kutatási programokhoz való brit kapcsolódás nem valósul meg, ami lényegében az EU-s programok (részletes) tükrözése.</p> <p>Az NKFIH által meghírdetett <i>2021-4.1.2-NEMZ_KI - kutatási infrastruktúrák használata</i>, és <i>2022-1.2.3 – magyarországi nyári gyakorlat c.</i> pályázatok iránt jelentős érdeklődést mutatkozott. Ezek alapján kialakult kutatói és intézményi kapcsolat alapján mélyebb együttműködési programok kialakítására is van lehetőség. A kapcsolatokat nagyban javítaná, ha lenne tartalommal meg, és forrással feltöltött bilaterális TÉT program.</p> <p>Az Egyesült Királyságban tanuló magyar hallgatók száma folyamatosan növekedett. 2014/15-ös tanévben 1 740 főről, 2021/2022-re 2 650-re nőtt a létszám. A brexit hatása a 2021/2022-es tanévben fog először érződni (jelentős csökkenés várható). Kapcsolatépítés szempontjából ezért a következő 1-3 évben érdemes lehet a) a nagy befogadó egyetemek kifutó hallgatóira, b) a posztgraduális képzésben résztvevőkre koncentrálni. A Stipendium Peregrinum ösztöndíj keretében támogatott hallgatók körében az egyik legnépszerűbb célszám az UK, jelenleg közel két tucat hallgató tanul az állami támogatással.</p>			

Magyar szempontból is fontos fejlemény, hogy a wales-i kormány 4 évre összesen 65 millió font kerettel Taith néven oktatási mobilitási programot hirdetett meg, melyhez való kapcsolódás nagy lehetőséget jelenthet a magyar intézményi és tudománydiplomáciai kapcsolatok számára.

A beszámolási időszakban a TÉT attasé 237 db, ezen belül 95 szakmai jelentést készített, több mint két tucat eseményt szervezett, 7 magas szintű (állam elnök, államtitkár, helyettes államtitkár) és egyetemi delegáció szervezésében vett részt.

2. A fogadó ország (TÉT szakdiplomata felelősségi területe) KFI helyzete, prioritások, intézményrendszer

A brit akadémiai és felsőoktatási szektort a jelentési időszakban meghatározó fő kérdések: 1) a brexit, a covid és orosz-ukrán háború által okozott **recessziós helyzet hatása – kiemelten költségvetési háttér**, 2) KFI irányokat meghatározó **stratégiák és politikai irányok hatása** – kiemelten innovációs stratégia, regionális fejlesztési stratégia (leveling up), KFI-t meghatározó **egyéb fő irányok** (karbonsemlegességi fókusz, energia-válság kezelése), **nemzetközi KFI és oktatási stratégia**; 3) a **brexit miatti viszonyrendszer átalakulása és jövője** (EU-s programok, nem EU kapcsolatrendszer fejlesztés), ennek következtében a finanszírozási háttér és esetleg kialakuló új struktúrák.

KFI rendszer politikai kontextus – költségvetés:

A KFI rendszert és az új KFI költségvetést a) szélesebb gazdasági-társadalmi kontextusban a globális covid-válságból való kilábalás, b) a továbbra is kiemelten kezelt karbonsemlegességi célok, és a zöld ipari forradalom elérése, c) a megtartott 2,4 %-os GDP arányos KFI ráfordítás határozza meg. A most eldöntött három éves keret a 2021-es őszi, ún. spending review által meghatározott fő irányok pontosítása. A három éves költségvetés a 2021-ben meghatározott Innovációs Stratégia négy fő pillérének pénzügyi forrását biztosítja, és a stratégiai KFI célok elérést szolgálja.

A brit KFI politika jelenlegi stratégiai céljai:

- a brit KFI rendszer erősítése (strengthen),
- területükön kiemelkedő nemzetközi kutatók vonzása és megtartása (attract rearch talent),
- a magánszektor KFI beruházásainak állami forrásokkal történő erősítése (leverage private investments),
- a KFI finanszírozással a területi egyenlőtlenségek csökkentése (leveling up).

Makro szinten egyértelmű, hogy a válságból való kilábalásban a KFI központi szerepet kap. KFI-ért felelős tárca (BEIS) 2022. májusban jóváhagyta a három évre (2022/23-2024/25) szóló állami KFI költségvetést. Ez, a válságok miatti költségvetési nyomás ellenére, jelentős tartalmaz. A 40 milliárd fontos teljes állami KFI forrásokon belül 25 milliárd fonttal fog az UK Research and Innovation (UKRI) gazdálkodni. Továbbra sem eldöntött az EU programokban való részvétel, az erre biztosított források a későbbiekben átcsoportosíthatóak hazai programokra.

Intézményrendszer:

A KFI, tudományos és innovációval kapcsolatos kérdések az üzletfejlesztési tárca (BEIS), az oktatási és felsőoktatási (nem kutatás) kérdések az oktatási tárca (DfE) alá tartoznak. A KFI témákért (BEIS) államtitkári szinten George Freeman, az oktatási témákat (DfE) Nadhim Zahawi miniszter felel. Emellett a kereskedelmi tárca (DiT) államtitkári szinten foglalkozik az oktatási exporttal (külföldi hallgatók UK-ban tanulása, nemzetközi programok). Továbbra is a külügyi tárca (FCDO) alá tartozik a két legnagyobb ösztöndíj program a Chevening Program és a Fulbright Program (brit oldala).

A fő finanszírozó szervezet a korábbi 7 tudományági tanácsból, valamint az Innovate UK szervezetből ernyőszerkezetszerűen létrehozott UK Research and Innovation (UKRI) felel. 2022-es változás, hogy az Innovate UK összeolvadt a gazdasági szereplők innovációját segítő Knowledge Transfer Network (KTN) szervezettel. Az UKRI vezetője Dr Ottoline Leyser növényélettan professzor (Cambridge-i Egyetem).

Boris Johnson miniszterelnök 2021 június 21-én National Science and Technology Council néven új tanácsadó testületet hozott létre. A testületet célja a „brit vezető szerep erősítése a tudomány területén”. Továbbra sem egyértelmű, hogy az új szervezet és a meglévő (Office for Science and Technology, Government Office for Science, az egyes szaktárcákon belül működő tudományos főtanácsadók hálózata, és egyéb) tanácsadó testületekkel hogyan fog együttműködni.

ARIA (Advanced Research and Invention Agency) néven (2022.02.24 törvény) új KFI ügynökség jött létre. Az ARIA 4 évre 800 millió GBP kerettel, a nagyon kockázatos, de nagy lehetőségeket rejtő KFI projektek (high risk, high return) támogatására jön létre. ARIA első ügyvezetőjét – nyílt pályázat alapján – ki is kijelölték Peter Highnam személyében, aki eddig az amerikai védelmi minisztérium kutatási szervezetének (US DARPA) vezérigazgató helyettese volt. A szervezet pontos feladata, működési szabályai, szervezeti felépítése, kapcsolódása a jelenlegi KFI intézményrendszerhez egyelőre még nem tiszták, és jelentős vitákat generálnak, főleg az átláthatóság, a brit KFI intézményrendszerhez való kapcsolódás, a sajátos működési modell, a nem meghatározott tevékenységi kör miatt.

Akadémiák szerepét tudományterületeket lefedő (mérnöktudományos, orvosi és élettudományi, művészeti, stb.) „British Academies” néven összefoglalt akadémiák látják el. Sajátos és nagy tekintélyű intézmény a Royal Society, mely az egyik legrégebb, legnagyobb tekintélynek örvendő független tudományos akadémia. Tagsága nemzetközi, de alapvetően a brit tudományos akadémiának tekinthető. Sir Adrian Smith professzor 2021 november 30-ától vette át a Royal Society (UK akadémia) elnöki pozícióját Sir Venki Ramakrishnan Nobel-díjas kutatótól. Emellett Skóciában működik a kisebb jelentőségű, de a skót tudományos kapcsolatokban fontos szerepet játszó Royal Society of Edinburgh.

EU kapcsolat:

A brexitet szabályozó, UK-EU kereskedelmi megállapodás alapján a UK elvileg részt fog venni az uniós kutatási programokban (Horizon Europe, Copernicus, EURATOM), viszont kimarad az Erasmusból+-ból.

Az észak-ír protokoll egyoldalú módosításának bejelentésével, a csatlakozás uniós oldali „lassítása” miatt növekvő brit türelmetlenség fokozódásával azonban nő az esélye annak, hogy a UK mégis kimarad a programokból. Erről a brit fél – politikai nyilatkozatok alapján – 2022. nyarán meghozza a döntést. A KFI és felsőoktatási politikáért felelős üzletfejlesztési

tárca (BEIS) 2022. májusban elkészített egy „B-Terv” keretrendszerét arra az esetre, ha az uniós kutatási programokhoz való brit kapcsolódás nem valósul meg.

Mind a szektor, mind a kormányzati oldal továbbra is azt kommunikálja, hogy egyértelműen preferált a megállapodás, és a UK-nak a EU-s kutatási programokban való részvétele, de a B-terv a jelenlegi bizonytalansághoz képest javít a szektor helyzetén, és a politikai kommunikációban várhatóan ez pozitív előjellel, egyértelműen mint „az UK érdekeire szabott rendszer kialakítása” jelenhet meg. 2021. November 29-én a brit kormány finanszírozási garanciát vállalt a Horizon Europe pályázati forrást nyert brit intézmények számára. A vállalásra azért van szükség, mert a társulási döntés elhúzódik, ami jelentős bizonytalanságot eredményez a projektek számára. A brit tárgyalók és az Európai Bizottság kölcsönösen egymást okolják. A helyzet a brit tagokat is tartalmazó kutatási konzorciumok projektjeit is befolyásolja.

Az alternatív terv alapvetően az uniós programokat képezné le. Három pilléres szerkezet a tehetség, globális együttműködés és üzleti innováció mentén alakul. „Tehetség” pillér keretében a European Research Council (ERC) és a Marie Curie Sklodowska Actions (MSCA) struktúrákat kiváltó rendszerek fognak létrejönni. „Globális együttműködési” pillér a Horizon Europe transznacionális projektjeit fogja letükrözni. Az „üzleti innovációs” pillér az Európai Innovációs Tanács forrásoktól való elesést próbálja kompenzálni. Nincsen terv az EURATOM-ból való kimaradásra. A Treasury HE hozzájárulásra 2025-ig elkülönített közel 6,8 milliárd fontos keretet biztosítja, de ez, „egy egyszerű döntés” alapján átcsoportosítható a hazai KFI programokra.

Mobilitási programok (oktatók, kutatók):

A kormány továbbra is igyekszik a felsőoktatási és akadémia nemzetközi kapcsolatait erősíteni. Ebben jelentős nehezítő tényező a brexit miatt elmaradó EU-s hallgatók, és az EU-ból érkező innovátorok és kutatók adminisztratív (vízum) akadályai. Ezek enyhítésére „global talent visa” rendszert vezettek be, egyelőre nagyon korlátozott eredményekkel. Rendszer szintű probléma, hogy a kis számú, valóban kiemelkedő kutató vonzása kevésbé probléma, mint a kutatások gerincét adó technikai személyzet, phd-hallgató, post-doc kutató.

3. Bilaterális KFI kapcsolataink

A magyar és brit nagykövetségek bilaterális stratégiai együttműködésének egyik pillére az egyetemi/innovatív területeken történő együttműködés. Országok közötti, kormányzati szintű együttműködéshez képest erőteljes preferencia érződik az alulról jövő kezdeményezések iránt. Bár vannak kisebb helyi, bilaterális kezdeményezések, a brit kormányzati intézmények kifejezetten szorgalmazzák a V4 keretben történő tematikus együttműködések. Emellett az EU-UK viszony egyértelmű rendezéséig kormányzati szervezetek nem kívánnak bilaterális egyeztetéseket kezdeni..

Személyes látogatások, workshopokon való részvétel, és előadás révén. Felderítettünk több lehetséges intézményi bilaterális kapcsolat lehetőséget (walesi Taith Program, Universities Scotland, Royal Society of Edinburgh, University of Bath, Cardiff University, University of South Wales, Aston University, University College London, University of Coventry, Crainfield University, Queen Mary University – Edingburgh, Queen Mary University – Belfast, Imperial College London, Glasgow-i Egyetem, Napier University, University of

Manchester, Liverpool Johns Moore University), amelyek hazai intézményi érdeklődés esetén realizálhatóak.

Az NKFIH által meghirdetett 2021-4.1.2-NEMZ_KI - kutatási infrastruktúrák használata, és 2022-1.2.3 – magyarországi nyári gyakorlat c. pályázatok iránt jelentős érdeklődést mutatkozott. Ezek alapján kialakult kutatói és intézményi kapcsolat alapján mélyebb együttműködési programok kialakítására is van lehetőség.

A kapcsolatokat nagyban javítaná, ha lenne tartalommal meg, és forrással feltöltött bilaterális TÉT program.

4. Szerződéses kapcsolatok helyzete, megállapodások, egyezmények hatályossága, meghosszabbítása, új egyezmények megkötése a jövőben

Jelenleg nincsen futó, gondozást igénylő kormányközi bilaterális megállapodás a UK és Magyarország között.

5. Multilaterális együttműködés az adott relációban

A londoni relációban a multilaterális együttműködést az EU államok és EU Bizottság közötti együttműködés, valamint a V4 formáció határozza meg.

V4 formációban a beszámolási időszakban (magyar elnökség) két energiapolitikai, és egy start-up eseményt rendeztünk. Az együttműködési hajlandóságra a magasabb szintű politikai események egyértelműen hatást gyakorolnak.

Az EU-s együttműködés a 2021-es brexittel új formát öltött. Az EU Bizottság londoni képviselete rendszeres tematikus egyeztetéseket szervez a szakdiplomata és meghívott brit kormányzati képviselőkkel. (A TÉT szakdiplomata képviseli a követséget TÉT, energetika, digitalizáció, felsőoktatás, éghajlatváltozás témakörökben.)

A magyar TÉT attasé továbbra is aktív tagja a londoni TÉT funkciókat ellátó szakdiplomata együttműködésének. Évente 4-6 szakmai egyeztetés, illetve közös szakmai program szervezése történik.

6. Felsőoktatás helyzete, magyar diákok, oktatók a fogadó országban, a fogadó ország diákjai, oktatói Magyarországon

A UK-ban 164 egyetem és felsőoktatási intézmény működik. Országos érdekvédelmi szervezetük a Universities UK szövetség (140 taggal), melynek van skóciai és walesi tagszervezete is. A UUK mellett működik a legkiválóbb két tucat egyetemből álló Russell Group.

A brit egyetemeken kb. 2,38 millió hallgató tanul. Ebből 1,9 millió UK hallgatónak számít (lehet UK állampolgár, illetve ún. settled vagy pre-settled státusszal rendelkező nem UK állampolgár is), a brexit előtti utolsó évben 140 000 EU-s és 340 000 harmadik országból

származó hallgató volt. A brit felsőoktatás évi 38-40 milliárd fontos bevételt produkál, és 95-100 milliárd fonttal, és kb. 940 000 munkahellyel járul hozzá a UK gazdasághoz, és az egyik kiemelt „export-termék”. A brit akadémiai szektor produktivitása 3,6 szerese a világtávnak. A UK intézményekben a kutatók 4,1 %-a alkot, de idézettség szerint a publikációk 15,2 %-át produkálják.

A felsőoktatást érintő legfontosabb (nem finanszírozási jellegű) kérdéskör a Brexit ami miatt jelentős, a jelenlegi és jövőbeli hallgatókat érintő változás a hallgatói vízumkötelezettség, amit kötelező egészségügyi rendszerhez való hozzájárulási díj fizetési kötelezettség egészít ki. A tanulmányaikat már megkezdett hallgatók számára 2020. december 31-ig állt nyitva az ún. „pre-settled” státusz megszerzésének lehetősége. Ennek feltétele, hogy a UK-ban még év vége előtt legyen lakcímük. Aki ezt a feltételt nem teljesíti annak ugyanúgy kell hallgatói vízumot kérvényeznie, és az ezzel járó 800-1000 font költséget vállalnia, mint a tanulmányaikat később megkezdőknek.

Az Egyesült Királyságban tanuló magyar hallgatók száma folyamatosan növekedett. 2014/15-ös tanévben 1 740 főről, 2021/2022-re 2 650-re nőtt a létszám. A posztgraduális képzésben résztvevők számra enyhe növekedést ugyan mutat, de alapvetően stabilan 450 fő körül mozog, a növekedés nagyrészt az alapképzésben résztvevők számával magyarázható. Angliába jönnek a legtöbben (kb. 80 %), és a növekedés nagyrésze is itt történt. Skócia stabilan kb. 460-500 hallgatót vonz. A magyar hallgatók jellemzően továbbra is leginkább a legkiválóbb egyetemeken tanulnak. Legnépszerűbb a University College London (205 fő), amit a Warwicki Egyetem és Cambridge követ.

A V4+Románia+Bulgária régiós összehasonlításban Magyarország abszolút számokban közepes helyen van, de méret és népesség szempontjából arányosan kevesebb hallgatót küldünk, mint a régió többi országa. Lengyelország arányaiban nagyon kevés, Románia nagyon sok hallgatót küld.

A brexit hatása a 2021/2022-es tanévben fog először érződni (jelentős csökkenés várható). Kapcsolatépítés szempontjából ezért a következő 1-3 évben érdemes lehet a) a nagy befogadó egyetemek kifutó hallgatóira, b) a posztgraduális képzésben résztvevőkre koncentrálni.

A Stipendium Peregrinum ösztöndíj keretében támogatott hallgatók körében az egyik legnépszerűbb célország a UK, jelenleg közel két tucat hallgató tanul az állami támogatással.

Magyarországot nem érinti, de a brit felsőoktatás szempontjából fontos, hogy továbbra is működik a nagy hagyománnyal rendelkező Chevening mobilitási program.

Legnagyobb változás, hogy mivel a UK kimarad az Erasmus+ hallgatói és oktatói csereprogramból, ezt kompenzáló, 110 millió GBP kerettel Turing Scheme néven a brit egyetemeken tanulók külföldi tanulását támogató program jött létre. A Turing Program menedzselését egy év után British Council-től átvette a Capita nevű magán cégnek. A program az Erasmushoz képest korlátozottabb, mert kisebb kerettel működik, csak hallgatók külföldi tanulását támogatja, és egyértelműen jelentős szociális-rászorultsági szempontok alapján fog működni. A 110 millió fontos keretből 40 000 UK egyetemen tanuló diák külföldi tanulását támogatják. A program felsőoktatási, felnőtt képzési egyéb továbbképzési programokban tanulók számára is nyitott. A program jellemzője, hogy a kibocsátó brit intézménynek kellett az adminisztrátor felé jelezni, hogy hány „hely igényük” van az egyes relációkba. Az összesen 40 000 helyből 13 000 irányul az EU-ba. Nem meglepő módon a legnépszerűbb globális partnerek az USA, Kína, Kanada. EU-n belül Franciaország, Spanyolország, Németország és Olaszország népszerű célirányok. Kiemelendő, hogy

Németország gazdasági súly, és népességarány szempontjából is meglehetősen súlya alatti érdeklődésre tart számot.

Magyarország összesen 196 „helyet” kapott, tehát ennyi UK intézményben tanuló mehet támogatással Magyarországi intézménybe rövid távú programra tanulni. A legnépszerűbb a felnőtt képzése (155) volt, egyetemi helyből 41-et igényeltek a brit intézmények.

Magyar szempontból is fontos fejlemény, hogy a wales-i kormány 4 évre összesen 65 millió font kerettel Taith néven oktatási mobilitási programot hirdetett meg, a Turing programot elégtelennek találja a szükséges nemzetközi mobilitás megteremtésére. A program hallgatói, oktatói és általánosságban fiatalok mobilitását, Wales nemzetközi kapcsolatainak fejlesztését célozza meg. Néhány naptól egy évig terjedő, a teljes oktatási és akadémia vertikumot felölelő, egy- és kétoldalú mobilitást is lehetővé tevő programról van szó, az ehhez való kapcsolódás nagy lehetőséget jelenthet a magyar intézményi és tudománydiplomáciai kapcsolatok számára.

7. TÉT szakdiplomata által szervezett programok a beszámoltatási időszakban: a tudománydiplomáciai prioritások figyelembe vétele, programok jellege, célközönség, utókövetés, feladatok

V4 vonatkozású programok: A jelentési időszakban Magyarország töltötte be a V4 elnökségi szerepet. Bár az aktuálpolitikai események (V4 kapcsolatrendszer, orosz-ukrán háború, több országban választások és jelentős politikai változások) befolyásolták a V4 együttműködést, több V4 vonatkozású esemény került megszervezésre:

- Dekarbonizációs stratégiák, energia ellátásbiztonság és hidrogén-gazdaság aktuális kapcsán szervezetünk V4 és UK workshopotokat (2021. október, 2022. május)
- Előadással részt vettünk több mint 300 fős egyetemi hallgatói V4 innovációs konferencián a Királyi Földrajzi Társaságban (2022. március)
- A KKE térség egészségügyi innovációját bemutató, és UK piacralépési workshopot szerveztünk térségbeli start-upoknak (2022. május)

Tudományos diaszpóra/alumni kapcsolatápolás:

Neves magyar kutatók, és fiatal kutatók részvételével a nagykövetségen és külső helyszíneken szervezetünk tematikus találkozót. Nagykövetségi eseményeken az átlagos részvétel 60-70 fő. Különösen népszerűek a kifejezetten fiatal kutatók számára meghirdetett események. Kiemelés:

- Tanévnnyitó fogadás magyar egyetemi hallgatóknak (2021. október) 90 résztvevő
- Élettudományi szakmai esemény (2021. december) 3 előadó, +50 résztvevő
- Matematika és fizika fókuszú szakmai esemény (2022. február) 4 előadó, +60 résztvevő
- Fiatal kutatók lehetőségei és korlátai (2022. május) Oxfordi Egyetemen, Cambridge-i Egyetemen, Nagykövetségen fókusz csoportos egyeztetés szervezése a Doktoranduszok Országos Szövetségének elnöksége számára Phd hallgatókkal és post-docokkal.

TÉT vonatkozású nagykövetségi programok:

A TÉT témák integráns részét képezik a nagykövetség tevékenységnek, melynek során a politikai részleggel, a mezőgazdasági attaséval és a külgazdasági attasékkal szoros az

együttműködés. Nagykövetségre szervezett TÉT vonatkozású programok aktív nagyköveti részvétellel és támogatással valósulnak meg, Londonon kívüli nagyköveti programokba a TÉT témák beépülnek. Londoni és vidéki nagyköveti programok részét képezik az egyetemi látogatások, előadástartás, hallgatókkal és tudományos diaszpórával történő találkozó. Kiemelések:

- Queen’s University- Belfast (Észak-Írország): mezőgazdasági kutatási együttműködési lehetőségek feltárása. Utánkövetés: MATE delegáció látogatása (2021.november).
- King’s College London (2021. december): Nagyköveti előadás magyar külpolitikáról (Future of Europe) Cardiff University (Wales): Hallgatói és vezetői találkozó, nagyköveti előadás. Utánkövetés: Magyar egyetemi delegáció szervezése (2021. december).
- Edinburgh (Skócia): hallgatói találkozó (2022. április)
- Oxfordi Egyetem (2021. szeptember) és University College London (2022. április): Számozott Gömböc átadása és nagyköveti előadás. (Sir Roger Penrose Nobel-díjas professzor számára, valamint a UCL matematikai tanszéknek.)

Tudománydiplomáciai kommunikáció:

- 2021-ben a Gábor Dénes szellemi örökségét támogató Novofer Alapítvánnyal együttműködve Gábor Dénes emlék táblát avattunk a Nobel-díjának odaítélésének évfordulója alkalmából.
- A TÉT szakdiplomata szakmai eseményeken való részvétel során és bilaterális alapon többek között az alábbi szervezetekkel egyeztetett, hívta fel a figyelmet a magyar KFI szektorral való együttműködésre, nyújtott közvetlen tájékoztatást a magyar felsőoktatási és akadémia fejleményekről, együttműködési lehetőségekről és pályázatokról: Üzletfejlesztési minisztérium (BEIS), UK Research and Innovation (UKRI), Universities UK, Universities Scotland, Royal Society of Edinburgh. Hallgatói kérdések, és magyar kutatási együttműködési lehetőségek kapcsán több mint 30 egyetemmel vettük fel közvetlenül a kapcsolatot.
- A TÉT szakdiplomata a közvetlen TÉT, és felsőoktatási témák mellett követi a digitalizációs, éghajlatváltozási, energetikai és részben a fenntartható fejlődési témákat is. Ennek keretében többek között részt vesz az EU Delegáció, valamint a brit tárcák (üzletfejlesztési tárca, oktatási tárca), a parlament tudományos-és technológiai bizottsága által szervezett egyeztetéseken.
- Szakpolitikai elemzések: A londoni TÉT attasé a beszámolási időszakban összesen 237 darab, ezen belül 95 szakmai (tevékenységről, szakpolitikákról szóló) jelentést készített az intézményrendszer tájékoztatására.

8. Legfontosabb bilaterális Tét, KFI események, eredmények a beszámolási időszakban	
Lásd. 7. ponttal összevonva.	
9. Felvetések, tapasztalatok, javaslatok	
Általános tapasztalat:	
Mind a meglévő kapcsolatok ápolásában, mind az új kapcsolatok kiépítésében a legfontosabb tényező a) a továbbra sem tisztázódott EU-UK kapcsolatrendszer, az EU kutatási programokban való részvétel, b) a brexittel összefüggő, KFI és felsőoktatási téren is	

kimondott harmadik országok felé való (politikai) fordulás, illetve ennek gyakorlati megvalósulása. Előbbi folyamatos bizonytalanságban tartja a szektort, utóbbi eszköztársa és mechanizmusai lassan alakulnak ki.

Politikai bizonytalanság akadályozza az együttműködéseket: A fentiek miatt a bilaterális kapcsolatépítés (kormányközi, vagy intézményi szinten) is nagyon nehéz, mert a) a brit intézmények a viszonyrendszer tisztázását várják, b) a nemzetközi partnerek is visszafogottabbak az együttműködések terén.

EU-tól való elfordulás nem kedvez a kisebb partnereknek: A brit politika nagy hangsúlyt fektet az EU-n kívüli kapcsolatokat fejlesztésének (USA, India, Kanada, Ausztrália, Indonézia, Izrael, stb.), de bizonyos kiemelt partnerekre fókuszál. Ez tovább nehezíti a bilaterális kapcsolatépítést.

UK oldalon alulról történő kapcsolatépítést preferálják: A brit intézmények (mind kormányzati, mind ügynökségi szinten) egyértelműen az intézményi szintről induló bilaterális kapcsolatokat preferálják, bármilyen keretmegállapodást ezeken alapulva tud csak létrejönni.

Felvetés/javaslat:

UK-HU bilaterális TÉT megállapodás és dedikált forrás hiánya: Bár a UK intézmények a világ élvonalában vannak, és az EU-s KFI programok keretében több ezer kutatási program volt, továbbra sincsen forrással feltöltött TÉT program. **Érdemes megfontolni a magyar KFI prioritások mentén TÉT megállapodás és alap létrehozását.**

Hazai szakpolitikai irányok és programok bemutatása: A hazai és brit szakpolitika is folyamatosan fejlődik változik. A változásokat a TÉT attasék követik, de az egyes témákért felelős szervezetek részről átfogó **bemutatók, magyarázatok, és tovább küldhető összefoglaló anyagok nagyon megkönnyítenék a) a hazai döntések kommunikálását, b) ezek alapján az aktív kapcsolatépítést. Érdemes megfontolni egyes stratégiák, kulcs jogszabályok, vagy programok megalkotásakor a döntéshozó, illetve kulcs szereplők általi bemutatók tartása (akár online).**

Intézményi szintű igények kommunikációja: A hazai felsőoktatási és kutatási szféra, valamint a start-up ökoszisztéma terveiről, és konkrét igényeiről rendszeres és időben történő tájékoztató jelentősen segítené az eredményes munkát. Különösen nagy segítség az intézményi programokról történő tájékoztatás, ami alapján a szakdiplomaták konkrét segítséget tudnak nyújtani a magyar intézményeknek. **Érdemes megfontolni az ITM által rendszeresen tartott intézményi bemutatók folytatását.**

Hazai intézményrendszer visszajelzése:

Továbbra is általános jellemző, hogy a hazai intézményrendszernek a scriptament rendszeren keresztül, formálisan küldött elemzésekre és konkrét javaslatokra a legritkább esetben jön visszajelzés. Az informálisabb és közvetlen e-mailes illetve telefonos egyeztetésekre ugyanakkor észrevehetően jobban reagálnak az intézmények.

Érdemes átgondolni, hogy ezen aktivitást hogy lehet formalizálni, kimutathatóvá és értékelhetővé tenni.

10. Tervek a következő beszámoltatási időszakra

EU kapcsolat vonatkozásában: A brit KFI és felsőoktatási szektor működésére és nemzetközi kapcsolataira alapvetően ki fog hatni az EU programokban való rész(nem)vétel. **Amennyiben a B-terv életbe lép, a bilaterális kapcsolatok terén, magyar kutatók, intézmények és innovátorok számára is megváltozik az együttműködési lehetőségek köre, és intézményi szinten megnőhet a mozgástér.**

- Állami szinten a UK nyilván kiemelt partnerekre fog fókuszálni bilaterális megállapodások tekintetében (pl. Svájc, Izrael, USA, Kanada, India), ami általános bilaterális megállapodást megkötését valószínűleg nehezíti.
- A brit intézményrendszer jelentős forrástöbbletet kap, aminek felhasználása várhatóan a brit rendszer-jellemzők mentén nagyrészt alulról, intézményi szintről jövő elvek szerint kerül felhasználásra. A kutatási, innovációs kiválóság és lehetőségek mentén ezért a magyar intézmények (akár finanszírozó ügynökség szinten, akár kutatói hálózatok, vagy a - hasonló brit és magyar- tematikus hubok szintjén) számára nagyobb mozgástér lehet a kapcsolatépítésre, amit az állami intézményrendszer könnyen tud segíteni.
- A kutatási együttműködésekhez szükséges mobilitási programok kialakítására ismét megnyílhat a lehetőség.

Walesi mobilitási program (Taith) vonatkozásában:

- Érezhetően a cél a rugalmas, programszervezés, a hosszútávú kapcsolatok kialakítása.
- A program jó lehetőség magyar intézményekkel kb. egyenrangú (méret, kutatói kiválóság, stb.) intézményekkel történő kapcsolatépítésre, a brexit miatt elveszett lehetőségek részletes újjáépítésére.
- Mivel a program alulról építkezik, az érintett szervezetek és szövetségek bevonásával érdemes a **programot népszerűsíteni**, a magyar intézményeket ösztönözni a wales-i kapcsolatépítésre.
- Érdemes megfontolni a Taith vezetése számára **online bemutatkozó workshop szervezését**, amin magyar intézmények vehetnének részt.
- Érdemes **áttekinteni, hogy milyen meglévő oktatási vagy kutatási kapcsolatok vannak** magyar és walesi intézmények között, és erre építve továbbfejleszteni a kapcsolatot.
- Magyar igény esetén később esetleg meg lehet fontolni **kisebb társfinanszírozási program meghirdetését**.

Diaszpóra/alumni:

- A brexit miatti tandíj emelkedés miatt az új magyar hallgatók száma drasztikusan le fog csökkenni. Kapcsolatépítés szempontjából ezért a következő 1-3 évben ezért a) a nagy befogadó egyetemek kifutó hallgatóira, b) a posztgraduális képzésben résztvevőkre érdemes koncentrálni.

Konkrét tervek:

- Hidrogén technológiák UK-HU dialógus (2022. július, október)
- Magyar diák eredmények bemutatás (2022. szeptember)
- Walesi egyetemi delegáció (2022. szeptember)
- Cambridge-Oxford Alumni 5 évfordulós esemény (2022. október)
- Magyar tudomány ünnepe – magyar tudományos diaszpóra ülés (2022. november)
- Fiatal kutatót estje (2021-ben megkezdett hagyomány szerint évi 4 alkalommal)

Folyamatos:

- A nemzeti laborok brit (nemzeti) központokkal való összekötése.
- Egyetemi tudományos/innovációs parkok kapcsolatrendszerének növelése.
- Egyetemi és intézményi delegációk szervezése.
- ARIA megalakulás estén magyar intézményrendszerrel kapcsolat